

8.6.2009

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Luonnos hallituksen esitykseksi sidottua pitkäaikaissäästämistä ja sen verotusta koskevaksi lainsäädännöksi

Valtiovarainministeriö on laatinut luonnokset hallituksen esitykseksi sidottua pitkäaikaissäästämistä ja sen verotusta koskevaksi lainsäädännöksi. Vaikka Tapiola Pankilta ei ole erikseen pyydetty lausuntoa, haluamme kuitenkin tuoda esiin omia näkemyksiämme. Toivomme, että Valtiovarainministeriö ottaa Tapiola Pankin lausunnon huomioon lakien jatkovalmistelussa.

Yleisenä huomiona lainsäädäntöesityksistä toteamme, että Tapiola Pankki pitää pitkäaikaissäästämistä koskevaa esitystä hyvänä, koska se lisää kuluttajien mahdollisuuksia varautua eläkeikaan.

Laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä

Oikeus tarjota säästämissopimusta (3 §)

Pidämme hyvänä sitä, että säästämissopimusta voivat tarjota ainoastaan toimiluvan omaavat, viranomaisvalvonnan alla olevat toimijat. Koska säästämissopimuksia tarjoavat saattavat saada hallinnoitavakseen merkittäviäkin määriä asiakasvaroja, olisi kuitenkin tärkeä rajata sopimuksia tarjoavien ulkopuolelle hyvin pienet toimijat, kuten yhden rahaston rahastoyhtiöt.

Säästösuoritusten tekeminen (5 §)

Ehdotetun 5 § 1 momentin mukaan säästämisvarat voidaan vastaanottaa ainoastaan säästämissopimuksessa yksilöidylle säästämistilille. Lakiehdotuksesta ei selkeästi käy ilmi, tehdäänkö säästämistiliä koskeva sopimus säästäjän kanssa, vai tekeekö palveluntarjoaja pankin kanssa sopimuksen säästämistilin avaamisesta säästäjän nimiin. Asiaa olisi syytä selvittää esimerkiksi yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Ehdotetun 6 § 1 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa on sanottu, että palveluntarjoaja voisi maksaa säästämistilille säästämissopimuksen mukaista korkoa. Merkitseekö tämä sitä, että vaikka palveluntarjoaja on muu kuin pankki, pankissa olevalle säästämistilille maksaa koron palveluntarjoaja?

Edellä kerrotun lisäksi epäselväksi jää myös se, voiko asiakas itse päättää, mihin pankkiin säästämistili avataan, vai onko se aina palveluntarjoajan päätettävissä. Koska 5 § 1 momentin mukaan säästämissopimuksessa pitää yksilöidä säästämistili, on tilistä sovittava ennen säästämissopimuksen tekemistä.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Internet	Kotipaikka	Y-tunnus
Tapiola Pankki Oy PL 5 02010 TAPIOLA	Länsituulentie 1 A ESPOO	(09) 4531	(09) 453 7001	www.tapiola.fi	Espoo	1795059-8

8.6.2009

Säästövarojen sijoittaminen (6 §)

Sijoituskohteet

Ehdotetun 6 § 1 momentin 2 kohdan mukaan säästövarojen sijoituskohteina voivat olla arvopaperit, jotka ovat julkisen kaupankäynnin, monenkeskisen kaupankäynnin tai niihin rinnastettavan ulkomaisen kaupankäynnin kohteena ja joiden liikkeeseenlaskija on velvollinen noudattamaan arvopaperimarkkinalain (AML) 2 luvun mukaista tai siihen rinnastettavaa tiedonantovelvollisuutta. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa on mainittu, että AML:n mukaista arvopaperin määritelmää on pidetty liian laajana, minkä vuoksi sijoituskohteeksi hyväksyttäisiin ainoastaan arvopaperi, jonka liikkeeseenlaskijaa velvoittavat AML 2 luvun tietojenantovelvollisuutta koskevat säännökset.

Toisin kuin pykälästä ja sen perusteluista voisi päätellä, esimerkiksi AML 2 luvun mukainen velvollisuus julkistaa esite koskee myös muita kuin julkisen kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita liikkeeseen laskevia tahoja. Kyseinen velvollisuus koskee kaikkia, jotka tarjoavat yleisölle arvopapereita, vaikka kyseisiä arvopapereita ei saatettaisi julkisen kaupankäynnin kohteeksi.

Yksityinen osakeyhtiö, jollainen esimerkiksi Tapiola Pankki on, ei voi osakeyhtiölain 1 luvun 1 § 2 momentin mukaan saattaa liikkeeseen laskemiaan arvopapereita julkisen kaupankäynnin kohteeksi. Kuten edellä on kerrottu, sitä koskee kuitenkin esimerkiksi AML:n mukainen esitevelvollisuus.

Vaikka esimerkiksi osakeindeksilainoja ja muita joukkovelkakirjalainoja saatetaan julkisen kaupankäynnin kohteiksi, niillä käydään hyvin vähäisessä määrin kauppaa pörssissä. Käytännössä esimerkiksi liikkeeseenlaskijat ottavat suoraan vastaan joukkovelkakirjoja koskevia myynti- ja ostotarjouksia.

Edellä mainituilla perusteilla esitämme, että 6 § 1 momentin 2 kohdan edellytys julkisen kaupankäynnin kohteena olemisesta koskisi ainoastaan osakkeita, ei esimerkiksi yleisölle tarjottavia joukkovelkakirjoja.

Palveluntarjoajan nimissä asiakkaan lukuun

Ehdotetun 6 § 1 momentin mukaan palveluntarjoaja sijoittaa säästövarat omista nimissään asiakkaan lukuun. Esimerkiksi sijoitusrahastolaki ei tunne tällaista konstruktia, vaan rahasto-osuusrekisteriin merkitään aina osuudenomistaja. Sijoitusrahastolakiin on valmisteilla rahasto-osuudenhoitajaa koskevat säännösmuutokset, mutta ne koskisivat ainoastaan ulkomaisia osuudenomistajia.

Hajautusvelvollisuus

Ehdotetun 6 § 3 momentin mukaan palveluntarjoajan on säästövaroja sijoittaessaan riittävästi hajautettava säästövarojen sijoittamisesta aiheutuvat riskit. Koska säästämissopimuksessa sovitaan mm. sijoituskohteista, sijoitusstrategiasta ja riskitasosta, on 3 momentti mielestämme tarpeeton. Palveluntarjoaja on velvollinen noudattamaan asiakkaan kanssa tehtyä säästämissopimusta. Ennen sopimuksen tekemistä palveluntarjoajan pitää lisäksi pyytää asiakkaalta tietoja mm. tämän taloudellisesta asemasta ja sijoituskokemuksesta. Koska ehdotetun 4 §:n mukaan lain säännöksistä poikkeava sopimusehto on mitätön, saattaisi aiheutua tilanteita, joissa palveluntarjoaja ei voisi noudattaa asiakkaan haluamaa sijoitusstrategiaa, koska se ei vastaisi lain hajautussäännöstä. Tämä saattaisi aiheuttaa myös vahingonkorvausoikeudellisia epäselvyyksiä. Säästövarojen

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Internet	Kotipaikka	Y-tunnus
Tapiola Pankki Oy PL 5 02010 TAPIOLA	Länsituulentie 1 A ESPOO	(09) 4531	(09) 453 7001	www.tapiola.fi	Espoo	1795059-8

8.6.2009

hajautusvelvollisuuden tulisi siten määräytyä asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen perusteella.

Sijoitusvarojen tuotot ja luovutuksesta kertyvät varat

Ehdotetun 6 § 4 momentin mukaan mm. säästövaroista saadut tuotot ja sijoituskohteiden luovutuksesta kertyvät varat on suoritettava säästämistilille. Mielestämme olisi tärkeää mahdollistaa esimerkiksi rahasto-osuuksien vaihto suoraan, kierrättämättä rahoja säästämistilin kautta. Selvyyden vuoksi esitämme lisäksi, että kyseisen momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa mainittaisiin, että jos sijoituskohde mahdollistaa tuottojen pääomittamisen sijoitusvaroihin, tuottoa ei tällöin ole välttämätöntä suorittaa säästämistilille. Esimerkiksi määräaikaistalletukselle maksettava korko saatetaan lisätä talletusaikana talletuksen pääomaan.

Tiedonantovelvollisuus ennen sopimuksen tekemistä (7 §)

Ehdotetun 7 § 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tietoja säästäjälle on annettava ennen sopimuksen tekemistä. Yleisperustelujen kohdassa 4.6 on luettelo tiedoista, joita ainakin säästäjälle tulisi antaa. Säästäjälle on annettava mm. tieto kaikista häneltä perittävistä kuluista. Käytännössä voi kuitenkin olla mahdotonta antaa etukäteen tietoa siitä, minkä suuruisia toisen palveluntarjoajan kulut ovat. Asiakkaan sijoitusstrategia ei välttämättä sisällä esim. nimeltä mainittua osaketta, joukkolainaa tai rahasto-osuutta. Tällöin voidaan antaa lähinnä tietoa siitä, mikä on esimerkiksi välittäjänä käytetyn tahon sen hetkinen palveluhinnasto.

Tiedonantovelvollisuuden osalta on yleisperustelujen kohdassa 4.6 lisäksi sanottu, että palveluntarjoajan antamien tietojen on oltava yhdessä yhtenäisessä asiakirjassa. Asiasta ei ole mainittu pykälissä tai yksityiskohtaisissa perusteluissa, eikä tällaisesta velvollisuudesta pitäisikään säätää. Missään muussakaan laissa, jossa säädetään kuluttajille annettavista tiedoista, ei velvoiteta antamaan tietoja yhdellä asiakirjalla. Sopimukseen liittyvän tiedonantovelvollisuuden on voitava täyttää antamalla asiakkaalle luonnos sopimuksesta, joka sisältää vaadittavat tiedot. Palveluntarjoajaa koskevat tiedot voidaan antaa erillisellä asiakirjalla. Lisäksi tiedot on voitava antaa myös sähköisesti, kuten sopimuskin voidaan solmia sähköisesti.

Vastuu puutteellisista tai virheellisistä tiedoista (9 §)

Ehdotetun 9 §:n mukaan säästämissopimuksen katsotaan olevan voimassa sen sisältöisenä kuin säästäjällä oli aihetta käsittää, jos palveluntarjoaja on jättänyt antamatta tarpeellisia tietoja tai antanut säästäjälle virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja. Selvyyden vuoksi olisi syytä esimerkiksi pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa mainita, että tämä ei kuitenkaan ulotu säästämisen kohteena olevien sijoituskohteiden sopimuksiin. Esimerkiksi sijoitusrahasto-osuus ei voi tulla voimaan erilaisena kuin muut kyseisen rahaston rahasto-osuudet.

Säästämissopimuksen peruuttaminen (12 §)

Ehdotetun 12 §:n mukaan peruuttamistilanteessa säästövarojen arvo määräytyy peruuttamisilmoituksen saapumispäivän kurssin mukaan, jos säästövarojen arvo riippuu rahoitusmarkkinoilla tapahtuvista noteerauksista. Tämä voi kuitenkin johtaa kohtuuttomuuteen palveluntarjoajan kannalta, koska se ei yleensä pysty realisoimaan asiakkaan lukuun arvopaperimarkkinoille tehtyjä sijoituksia peruuttamisilmoituksen tekemispäivän arvoon. Käytännössä tämä tarkoittaa, että vaikka palveluntarjoaja on toiminut asiakkaan tahdon ja hänen kanssaan tehdyn

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Internet	Kotipaikka	Y-tunnus
Tapiola Pankki Oy PL 5 02010 TAPIOLA	Länsituulentie 1 A ESPOO	(09) 4531	(09) 453 7001	www.tapiola.fi	Espoo	1795059-8

8.6.2009

sopimuksen mukaisesti, mahdollinen tappio jää palveluntarjoajan riskille. Siksi mielestämme on riittävää, että palveluntarjoaja palauttaa kertyneet säästövarat säädettyssä ajassa.

Säästäjän oikeus irtisanoa säästämissopimus (15 §)

Ehdotetun 15 § 1 momentin mukaan säästäjällä on oikeus irtisanoa säästämissopimus, jos sen tekemisestä tai irtisanomisesta on kulunut vähintään vuosi. Lain yhtenä tavoitteena on pienentää eläkesäästämiseen liittyviä kuluja. Säästäjän oikeus vaihtaa vuosittain palveluntarjoajaa ei tue tätä tavoitetta. Palveluntarjoajan vaihtaminen aiheuttaa kuluja, jotka peritään säästäjältä. Ottaen lisäksi huomioon, että kyse on nimenomaan pitkäaikaissäästämisestä, esitämme, että laissa säädetään SIVA-työryhmän ehdotuksen mukaisesti mahdollisuudesta sopia enintään viiden vuoden rauhoitusajasta.

Samassa momentissa on mainittu, että säästäjällä on oikeus irtisanoa säästämissopimus, jos sijoittamisen kohteena olevan sijoitusrahaston sääntöjä on muutettu. Perusteluista ei ilmene, miksi tällainen oikeus on kirjattu lakiehdotukseen. Sijoittamisen kohteena olevaa rahastoa on joka tapauksessa mahdollista vaihtaa ainakin sopimalla palveluntarjoajan kanssa säästämissopimuksen muuttamisesta. Nähdäksemme koko säästämissopimuksen irtisanominen ei ole tarpeen.

Pitkäaikaissäästämisen verotuksen uudistamista koskeva lainsäädäntö

Myös kertamaksuinen pitkäaikaissäästämissopimus tulisi ottaa veroedun piiriin ja näin saattaa verokohtelu oikeudenmukaisesti. Vanhemmalla iällä on voitava täydentää eläketurvaa ja varautua ikääntymisen myötä tuleviin hoiva- ja sairauskuluihin esimerkiksi realisoimalla asuntovarallisuutta. Kertamaksuiseen pitkäaikaissäästämiseen voitaisiin soveltaa pääomaveromallia, koska maksujen verovähennysoikeutta ei ole voitu hyödyntää.

Kunnioittaen

TAPIOLA PANKKI OY

Harri Lauslahti
toimitusjohtaja

Marja Pajulahti
varatoimitusjohtaja